

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA

Mikä on valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventointi?

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) on inventointi, jonka kohdevalikoima kuvastaa Suomen historian vaiheita. Sen kohteista muodostuu kokonaiskuva maamme rakennetusta historiasta ja sen keskeisistä kehityslinjoista.

Kohteet ovat yleensä laajempia alueita kuin yksittäisiä rakennuksia ja ulottuvat joskus yli kuntarajojen.

RKY on otettu valtioneuvoston päätöksellä maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoituksiksi inventoinniksi 1.1.2010 alkaen.

Kuka on tehnyt inventoinnin ja miten kohteet on valittu?

Inventoinnin on laatinut Museovirasto. Se perustuu 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä käytettävissä olleisiin maakuntaliittojen, kuntien, ympäristöhallinnon, Museoviraston ja maakuntamuseoiden inventointeihin ja aineistoihin. Inventoinnin valmistelussa Museovirasto otti huomioon kaikilta kunnilta, alueellisilta ympäristökeskuksilta, maakuntaliitoilta ja maakuntamuseoilta pyytämänsä lausunnot sekä kentällä tehdyt havainnot.

Tavoitteena on ollut maamme rakennusperinnön monimuotoisuuden huomioiminen. Valitut kohteet edustavat Suomen historian keskeisiä teemoja ja valikoimasta muodostuu alueellisesti, ajallisesti sekä rakennus- ja ympäristötyypeittäin monipuolinen kokonaiskuva.

Mihin RKY-inventointia käytetään?

Maakuntien ja kuntien maankäytön suunnittelussa ja valtion viranomaisten toiminnassa otetaan huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja edistetään niiden toteuttamista.

Merkittävimpien kulttuuriympäristöjen turvaaminen on yksi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden keskeisistä tavoitteista.

RKY-inventointi toimii arvokkaiden maisema-alueiden ja arkeologisen kulttuuriperinnön ohella alueiden käytön lähtökohtana. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteutetaan kaavoituksessa aina tapauskohtaisesti.

Onko RKY-inventointiin sisältyvä rakennus suojeltu?

Lähtökohtana on, että inventointiin sisältyvillä alueilla rakennettu ympäristö ja sen ominaispiirteet on säilytettävä. Valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin ympäristöihin (RKY) lukeutuvien yksittäisten kohteiden suojelu ratkaistaan kuitenkin tapauskohtaisesti kaavoituksessa ja lupamenettelyssä. Rakennusten ja ympäristöjen säilyminen voidaan turvata kaavoituksella maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti sekä suojelemalla rakennuksia muilla laeilla ja asetuksilla. Kaavoissa suojellut kohteet ja niiden suojelumääräykset saa kunnan kaavoitusviranomaiselta.

Lisätietoa: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/rakennettu-kulttuuriymparisto>

Onko RKY-inventoinnin kohdeteksteissä mainittu kaikki karttarajauksen sisällä olevat arvokkaat rakennukset ja ympäristöt?

Kohteet ovat usein laajoja alueita. Kohteen kulttuurihistoriallista arvoa on luonnehdittu tiiviisti kuvaus- ja historiateksteissä. Teksteihin eivät kuitenkaan sisälly kaikki tekijät tai rakennukset, joista kohteen merkitys koostuu. Yksittäisen kohteen suojelu ratkaistaan kaavassa, joten kullakin kaavatasolla tulee arvioida tarve maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin lisäselvityksiin.

Voiko RKY-inventointiin sisältyvälle alueelle rakentaa uudisrakennuksia? Entä onko alueella olevien rakennusten purkaminen mahdollista?

RKY-inventoinnin kohteissa tai alueilla alueiden käytön ja kehittämisen odotetaan perustuvan niiden historialliseen kehitykseen ja ominaispiirteisiin. Tavoitteena on kulttuuriympäristöjen rakenteen, kylä- ja kaupunkikuvan sekä alueilla jo olevien rakennusten ja ympäristöjen turvaaminen.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on edistää rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota niin rakennetun kulttuuriympäristön kuin maiseman ja luonnonarvojen vaalimiseen.

Vaikka inventoinnin kuvauksissa tuodaan esiin kunkin kohteen valtakunnallisesti merkittävät erityispiirteet, on kaavoituksessa syytä tarkentaa niitä. Tämä edellyttää usein tarkempia, kaavan tarkoitukseen sovitettuja selvityksiä alueiden ominaispiirteistä ja arvoista. Alueiden rajauksia on niitäkin mahdollista täsmentää.

Laajoissa kohteissa suojelu ei välttämättä koske jokaista rakennusta vaan voi kohdistua alueen muiden historiallisten ominaispiirteiden vaalimiseen. Pääsääntönä on silti olevan rakennuskannan vaaliminen. Kaavoituksessa voidaan antaa suojelumääräyksiä ja harkita täydennysrakentamista.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan rakennusvalvontaviranomaisen on ilmoitettava aina valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön kohdistuvasta purkuilmoituksesta ja purkuilmoitukseen johtavasta rakennuslupahakemuksesta kunnanhallitukselle sekä alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan purkaminen ei saa merkitä rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä.

Omistan rakennuksen, joka sijaitsee RKY-alueella, voinko saada rakennuksen korjaukseen avustusta?

Korjaushankkeisiin on mahdollista hakea tukea mm. Museoviraston ja ELY-keskuksen kautta.

Linkit avustusohjeisiin:

Museovirasto <https://www.museovirasto.fi/fi/avustukset/rakennukset>

ELY-keskus <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/avustukset-rakennusperinnon-hoitoon#.WAXmK8u7qqg>

24.2.2020

